

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์คุณค่าของหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หนังสือนวนิยาย ๓ เรื่อง ที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ อ่านเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา การวิเคราะห์ได้วิเคราะห์คุณค่าในค่านต่าง ๆ คือไปนี้

๑. ในค่านวรรณคดี ได้พิจารณาองค์ประกอบแต่ละส่วนของนวนิยาย ได้แก่ แนวความคิด โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร อารมณ์และบรรยายกาศ ฯลฯ

๒. ในค่านศาสตร์ต่าง ๆ พิจารณาทัศนะของผู้แต่งที่เกี่ยวกับปรัชญาชีวิต การเมือง สังคม ฯลฯ ที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ

๓. ในค่านศิลปะการแต่ง พิจารณากลวิธีการแต่ง การดำเนินเรื่อง การเลือกใช้ถ้อยคำ การนำองค์ประกอบแต่ละส่วนมาสัมพันธ์กัน

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็นแนวทางในการอ่านหนังสือนวนิยายสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต่อนวนิยายที่กำหนดให้อ่านเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา

วิธีการในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์นวนิยายที่เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓ เรื่อง โดยวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของผู้วิจัยเอง การพิจารณาได้พิจารณาคุณค่าทางค่านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

ตอนที่ ๒ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับนวนิยายทั้ง ๓ เรื่อง ที่กำหนด

ให้อ่านเป็นหนังสือนอกเวลา แล้วนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ เสนอผล
คำตอบออกมาเป็นอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และเรียงลำดับความสำคัญ

สรุปผลของการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยโดยแยกออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

๑. สรุปผลของการวิเคราะห์ทฤษฎี
๒. สรุปผลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม

สรุปผลของการวิเคราะห์ทฤษฎี จะแยกสรุปแต่ละเรื่องดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ทฤษฎีเรื่อง "อุดมการณ์บนเส้นขนาน"

๑. ในค่านิยม

๑.๑ จัดเป็นนวนิยายประเภทเลียนแบบชีวิตจริง (Realistic Novel)

ที่ผู้แต่งนำเอาประสบการณ์มาเป็นแนวคิด และโครงเรื่องในการเขียน

๑.๒ จุดมุ่งหมายในการแต่งเรื่องนี้ เพื่อสะท้อนภาพของสังคมไทย โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นขอบปรอง และเพื่อให้คนไทยทราบว่าคนต่างชาติมีความคิดเห็นต่อคนไทยในเรื่องต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

๑.๓ นวนิยายเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องอ่านเล่นที่ให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน แต่เป็นนวนิยายที่ชวนให้อ่านจริง และพิจารณาตาม

๒. ในค่านิยมต่าง ๆ

๒.๑ เป็นหนังสือที่แสดงภาพชีวิตของคนไทยในหลายแง่มุมอย่างละเอียด

๒.๒ ผู้แต่งแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา ในส่วนที่เป็นขอบปรองบางประการ ได้เสนอความคิดในการปรับปรุงแก้ไข ขอบปรองบางประการ เพียงแต่ชี้ให้ผู้อ่านมองเห็น แต่ไม่ได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไข

๒.๓ ผู้แต่งชี้ให้เห็นความแตกต่างทางชนบทรอบนิยม ประเพณี ค่า

นิยม การปฏิบัติคน ฯลฯ ที่แตกต่างกันระหว่างคนไทยกับอเมริกัน

๒.๔ ข้อคิดเห็นของคนอเมริกันที่มีต่อคนไทยในนวนิยายเรื่องนี้ ไม่ใช่
ความคิดเห็นของคนอเมริกันทั้งหมด มีบางส่วนที่เป็นความคิดเห็นของผู้แต่งเอง

๒.๕ ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ที่ผู้แต่งสังเกตพบ และนำมาสอดแทรก
ไว้ในเนื้อหาของนวนิยายเรื่องนี้ ตรงตามตำราสังคมศึกษา ว่าด้วยเรื่องค่านิยม
ของคนไทย

๒.๖ ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความคิดเห็นของตัวละครที่สำคัญ คือ
"แอนน์" จะสรุปว่าเป็นลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความคิดเห็นของคนอเมริกันที่
แท้จริงไม่ได้ เพราะ "แอนน์" เป็นอเมริกันที่ผู้แต่งวางขึ้นตามประสบการณ์และ
จินตนาการเท่านั้น

๓. ในด้านศิลปะการแต่ง

๓.๑ ผู้แต่งใช้กลวิธีการเขียนคล้ายการบันทึกประจำวัน คือ เรียงลำดับ
เหตุการณ์ไปตามปฏิทิน แต่ไม่ใคร่ระบุวัน เวลา ที่แน่นอน และไม่ได้ใช้สรรพนาม
แทนคำว่า "ฉัน" หรือ "ข้าพเจ้า"

๓.๒ ผู้แต่งใช้ประสบการณ์และความนึกคิดของแอนน์เป็นส่วนสำคัญใน
การดำเนินเรื่อง

๓.๓ การบรรยายเน้นความสำคัญที่ฉาก ส่วนตัวละครเป็นเพียงองค์
ประกอบที่ทำเนื้อเรื่องมีรูปแบบเป็นนวนิยายเท่านั้น

๓.๔ ลักษณะตัวละครเป็นแบบบุคคล (Type) มากกว่าเป็นปัจเจก
บุคคล (Individual)

๓.๕ ส่วนวนภาษาที่ใช้ในการบรรยาย ใช้ภาษาตามที่พูดกันในชีวิตจริง
ไม่ได้เรียบเรียงขัดเกลาสำนวนมากนัก

๓.๖ ส่วนวนภาษาที่ใช้ในการบรรยายกับการสนทนาของตัวละครไม่แตก
ต่างกัน

๓.๗ ส่วนวนการบรรยายบางคน ใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก
สอดแทรกในน้ำเสียง (Tone) ของผู้เลาควย

๓.๔ บทสนทนาของตัวละครบางตอนเหมือนชีวิตจริงมากเกินไป ทั้งหัวข้อเรื่องที่สนทนา ส่วนภาษา และการแสดงความคิดเห็น ทำให้เนื้อเรื่องหมดรส ขาดความมีชีวิตชีวา ไม่น่าสนใจ

สรุปผลการวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง "กองทัพธรรม"

๑. ในค่านววรรณคดี

๑.๑ เป็นนวนิยายที่จัดอยู่ในประเภทนวนิยายอุดมคติ (Idealistic Novel) ผู้แต่งต้องการแสดงภาพของคนที่เป็บบุคคลในอุดมคติ มากกว่าจะให้เป็นตัวตนของมนุษย์คนใดคนหนึ่งในชีวิตจริง

๑.๒ จุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่อสอนศีลธรรม จริยธรรม แก่ผู้อ่านเพื่อเผยแพร่คำสอนของพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าเป็นคำสอนที่มีเหตุผล และเป็นคำสอนที่เหมาะสมกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย หลายระดับชั้นในสังคม

๑.๓ ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้จัดเป็นตัวละครประเภทสัญลักษณ์ (Symbolic Character) เป็นตัวแทนของคุณความดี เป็นลักษณะของ "อภินัน" เป็นบุคคลในอุดมคติ ในการพิจารณาตัวละครจึงควรใช้หลักการพิจารณาที่แตกต่างไปจากนวนิยายประเภทเลียนแบบชีวิตจริง (Realistic Novel) และนวนิยายประเภทพาดฝัน (Romantic Novel)

๑.๔ ฉากของนวนิยายเรื่องนี้ เป็นฉากในครั้งพุทธกาล ผู้แต่งเขียนขึ้นตามประสบการณ์ และจากการค้นคว้าจากตำราทางภูมิศาสตร์อินเดีย เพื่อให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

๑.๕ อารมณ์และบรรยากาศของเรื่อง เป็นอารมณ์และบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความสงบ เพื่อให้สอดคล้องแนวเรื่องที่ว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งสันติและเมตตาธรรม

๒. ในค่านศาสตร์ต่าง ๆ

๒.๑ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ทางด้าน ปรัชญา คำสอนทางพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่า คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นคำสอนที่ไพเราะ ลึกซึ้ง และเต็มไปด้วย

เหตุผล

๒.๒ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติ และประวัติของพระ
สารีบุตร ซึ่งเป็นอัครสาวกเบื้องขวาของพระพุทธเจ้า และได้แทรกความรู้เกี่ยวกับ
เหตุการณ์ในครั้งพุทธกาลไว้อีกหลายตอน

๒.๓ ผู้แต่งเขียนขึ้นจากการค้นคว้า มีหลักฐานอ้างอิงประกอบ ทั้ง
ในส่วนที่กล่าวถึงพุทธประวัติ หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และสถานที่ที่ผู้แต่ง
นำมาเป็นฉากของเรื่อง จะอ้างถึงที่มาไว้เกือบทุกตอน จึงเป็นนวนิยายที่ให้ความ
รู้ที่เชื่อถือได้ มีหลักฐานอ้างอิงโดยตลอด

๒.๔ ให้ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ทางพุทธศาสนา และมีคำอธิบายประกอบ
เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องง่ายยิ่งขึ้น

๓. ในด้านศิลปะการแต่ง

๓.๑ เป็นหนังสือที่มีความคิดค้นในเรื่องสำนวนโวหารที่ใช้ในการบรรยาย
เป็นสำนวนที่ไพเราะ สละสลวย มีการเรียบเรียงคำอย่างประณีต เป็นโวหารทาง
วรรณคดี ที่เหมาะจะนำมาใช้ในการแต่งนวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่าง
ยิ่ง

๓.๒ ผู้แต่งมีวิธีสอดแทรกหลักธรรมคำสอนลงไปในเรื่องได้อย่าง
แนบเนียน นอกจากบางตอนมีคำสอนที่ค่อนข้างละเอียด และยาวเกินไป

๓.๓ ใช้ศิลปะการแต่งตามรูปแบบนวนิยายกึ่งนิยาย ภาษาที่ใช้ในการ
พูดสนทนาของตัวละคร ไม่แตกต่างไปจากภาษาที่ใช้ในการบรรยายเล่าเรื่อง

๓.๔ ผู้แต่งใช้กุศโลบายในการแก้ปัญหาคลายปมของเรื่องได้อย่างดี
เป็นไปในทางสันติวิธี เป็นการสร้างอารมณ์และบรรยากาศของเรื่องสงบ เต็มไป
ด้วยสันติสุขอย่างเห็นได้ชัด

๓.๕ กุศโลบายบางประการอาจจะล้าสมัยไปบ้าง แต่ก็สอดคล้องกับ
ฉากของเรื่อง เพราะเป็นเหตุการณ์ในสมัยพุทธกาล กุศโลบายบางประการอาจ
นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันในปัจจุบันได้

สรุปผลการวิเคราะห์นวนิยายเรื่อง "ทุ่งมหาธาต"

๑. ในค่านววรรณคดี

๑.๑ จัดเป็นนวนิยายประเภทพาฝัน (Romantic Novel) ผู้แต่งได้นำเอาประสบการณ์มาผสมผสานกันเข้ากับจินตนาการ มาเป็นแนวคิดและโครงเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้

๑.๒ ฉากของนวนิยายเรื่องนี้ ใช้ฉากที่เป็นจริง คือ ตำบลคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของผู้แต่งเอง

๑.๓ จุดมุ่งหมายเบื้องต้นของผู้แต่งในการแต่งนวนิยายเรื่องนี้ เพื่อนำเอาความประทับใจจากเหตุการณ์ในชีวิตจริงบางตอนมาถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้ทราบ เช่น ประทับใจในความรักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือกันของคนในหมู่บ้าน ในคราวที่เกิดทุกข์ภัยและโรคระบาด จุดมุ่งหมายอื่น ๆ รองลงมาก็คือ เพื่อแสดงให้เห็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง ของคนในตำบลคลองสวนหมาก และเพื่อความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

๑.๔ ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งวางให้มีลักษณะของคนจริง ๆ แต่เป็นลักษณะของคนจริงในนวนิยายประเภทพาฝัน ผู้อ่านจึงควรใช้หลักนวนิยายพาฝันพิจารณาตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ เช่น การพิจารณา "ริน" ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง ต้องพิจารณาความแต่งองค์การให้ "ริน" เป็นบุคคลประเภทใด มีบุคลิกภาพและนิสัยอย่างไร ผู้แต่งได้สร้างพฤติกรรมไว้ออกคลอไปกับลักษณะนิสัยที่ผู้แต่งวางขึ้นหรือไม่ ในเรื่องนี้ผู้แต่งให้บทบาทของ "ริน" เป็นผู้นำชุมชน และได้นำลักษณะของผู้นำเกือบทุกประการ เขามาเป็นบุคลิกภาพและอุปนิสัยของ "ริน" เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องล้วนแต่สนับสนุนให้เห็นความเป็นผู้นำของ "ริน" ซึ่งนับว่าผู้แต่งสร้างบุคลิกภาพของตัวละครได้สำเร็จ ทำให้ได้สมบทบาทของตัวละคร และทำให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามได้

๑.๕ คุณค่าที่เห็นได้ชัดในนวนิยายเรื่องนี้ คือ คุณค่าทางด้านความสะเทือนอารมณ์ เป็นหนังสือที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจหลายด้าน ทั้งทางด้านอารมณ์รัก เสราโศก สลดใจ น้อยเนื้อต่ำใจ ผิดหวัง โกรธ กลัว และ

ความศรัทธาเลื่อมใสในองค์พระมหากษัตริย์ ฯลฯ

๒. ในด้านศาสตร์ต่าง ๆ

ความที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่านนวนิยายเรื่องนี้ ส่วนใหญ่เป็นความรู้ทางค่านิยม ที่ผู้แต่งนำมาสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ การคมนาคมในสมัยรัชกาลที่ ๕
- ๒.๒ การเสด็จประพาสต้นของรัชกาลที่ ๕
- ๒.๓ การปกครองหัวเมืองในสมัยรัชกาลที่ ๕
- ๒.๔ ความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ ในสมัยรัชกาลที่ ๕
- ๒.๕ การเกิดโรคระบาด อุทกภัย ทัพภิกษภัย
- ๒.๖ การกบฏซิ่นเหมงและเอวริกเออเปรียบของข้าราชการฝ่ายปกครอง

ครองที่ปฏิบัติต่อประชาชน

- ๒.๗ ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน
- ๒.๘ การให้สัมปทานทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้แก่นายทุน
- ๒.๙ ปัญหาการค้าไม้
- ๒.๑๐ การก่อตั้งชุมชน และการขยายตัวของชุมชน
- ๒.๑๑ การพัฒนาทางการค้า อุตสาหกรรม และเครื่องจักรกล
- ๒.๑๒ ลักษณะของผู้นำ
- ๒.๑๓ ลักษณะของข้าราชการที่เป็นภัยต่อประชาชนและสังคม

๓. ในด้านศิลปะการแต่ง

๓.๑ เป็นหนังสือที่มีกลวิธีการแต่งดี การพรรณนาฉาก การสร้างตัวละคร การสร้างบทสนทนา การบรรยายให้เข้าถึงอารมณ์และบรรยากาศของเรื่อง นับว่าเป็นตัวอย่างของการแต่งนวนิยายได้

๓.๒ ผู้แต่งสามารถพรรณนาฉากให้เห็นได้ชัดเจน ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของฉากไปตามกาลเวลา ฉากมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตัวละคร และมีส่วนช่วยเสริมให้เห็นอุปนิสัยของตัวละครชัดเจนขึ้น

๓.๓ ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ มีทั้งประเภทที่เป็นตัวละครสำคัญและ

ตัวประกอบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเรื่อง การสร้างลักษณะนิสัยตัวละคร ผู้แต่งใช้ทั้งวิธีบรรยายโดยตรง และโดยทางอ้อม คือ บรรยายการกระทำของตัวละคร บรรยายความคิดเห็น และสร้างบทสนทนาให้แสดงถึงอุปนิสัยของตัวละครได้ชัดเจน ผู้แต่งสามารถทำให้ผู้อ่านมองเห็นการเปลี่ยนแปลงทางกายและทางอุปนิสัยของตัวละคร เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีพื้นฐาน และเหตุผลเพียงพอ

๓.๔ การสร้างบทสนทนาเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละครทุกคน บทสนทนาแสดงถึงนิสัยของตัวละคร ผู้แต่งสามารถใช้บทสนทนาช่วยในการดำเนินเรื่องได้ดี ไม่มีสำนวนของผู้แต่งปะปนอยู่ในบทสนทนาของตัวละคร สำนวนสนทนาของตัวละครแตกต่างจากสำนวนการเล่าเรื่องการบรรยายอย่างชัดเจน

๓.๕ โวหารที่ดีมีหลายตอน เช่น โวหารแสดงความรัก โวหารตัดพ้อทอว่า โวหารวิงวอน ฯลฯ และมีสำนวนการพรรณนา การบรรยายที่ดีอีกหลายตอน

สรุปผลที่ได้จากการออกแบบสอบถาม

จากการสำรวจความคิดเห็นของครู จากตัวอย่างประชากรที่เป็นครู จำนวน ๓๐ คน สรุปผลได้ดังนี้

๑. ในการพิจารณาหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียน ครูส่วนใหญ่ต้องการให้ครูในหมวดวิชาภาษาไทยของแต่ละโรงเรียนเป็นผู้พิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

๒. นวนิยายตามที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดรายชื่อมาให้ นักเรียนในระดับ ม.ศ. ๔ อ่าน ครูคิดว่า "เรื่องทุ่งมหาราช" เป็นเรื่องที่เหมาะสมให้นักเรียนอ่านมากที่สุด

๓. ในการพิจารณาหนังสืออ่านนอกเวลา ครูส่วนใหญ่ให้นักเรียนเลือกอ่านเองตามที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาให้

๔. ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้นักเรียนอ่านหนังสือประเภทสารคดี เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา

๕. ในการที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดรายชื่อนวนิยายมาให้โรงเรียนพิจารณาเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว มีบางส่วนคือ ร้อยละ ๒๐.๐๐ เห็นว่ารายชื่อนี้หนังสือที่กำหนดมาให้เลือกอ่านมีจำนวนน้อยเกินไป

๖. ในการอ่านหนังสือนวนิยายที่เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความสนใจ และชอบปานกลาง

๗. ในค่านิยมวิธีสอน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีแนะนำแนวทางการอ่านโดยวิธีเล่าเรื่องย่อ และเน้นตอนที่น่าสังเกตและน่าสนใจ

๘. ปัญหาในค่านิยมการสอนอ่านหนังสือนอกเวลาที่ครูพบมากที่สุด คือ ปัญหา นักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน

๙. ในการอ่านนวนิยาย ครูคิดว่าประโยชน์ที่นักเรียนควรจะได้รับมากที่สุด คือ แนวทางในการดำเนินชีวิต

๑๐. ในการวัดผลการอ่านหนังสือนอกเวลา วิธีที่ครูใช้มากที่สุด คือ วัดผลจากการเขียนรายงานของนักเรียน

๑๑. ทักษะที่ครูเน้นมากที่สุดในการวัดผลการอ่านหนังสือนอกเวลา คือ ทักษะการนำไปใช้

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมดจำนวน ๓๐๐ คน สรุปผลได้ดังนี้

๑. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือประเภทเรื่องสั้น และต้องการให้ใช้หนังสือประเภทเรื่องสั้น เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา

๒. ในการพิจารณาหนังสืออ่านนอกเวลา นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเลือกอ่านเอง โดยอยู่ในความเห็นชอบของครูผู้สอนวรรณคดี

๓. นักเรียนที่ตอบว่าชอบหนังสือนวนิยายที่ได้อ่านเป็นหนังสือนอกเวลา มีจำนวนร้อยละ ๔๑.๐๐ นักเรียนที่ไม่ชอบอ่าน มีจำนวนร้อยละ ๓๑.๖๖ นักเรียนที่คิดว่าถ้ามีเวลาว่างจะอ่านซ้ำอีกมีจำนวนร้อยละ ๒๖.๖๖ นักเรียนที่คิดว่าจะไม่อ่านซ้ำมีจำนวนร้อยละ ๓๓.๓๓

๔. นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่า การอ่านนวนิยายแต่ละเล่มควรจะทราบประวัติผู้แต่ง และทราบจุดมุ่งหมายในการแต่ง

๕. ในการอ่านหนังสือ สิ่งที่นักเรียนสนใจมากเป็นพิเศษ คือ คติธรรมคำสอน และแนวทางในการดำเนินชีวิตที่นักเรียนจะได้รับจากการอ่าน

สรุปผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนวนิยายแต่ละเล่ม โดยใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนจำนวน ๑๐๐ คน คอหนังสือนวนิยาย ๑ เล่ม สรุปผลได้ดังนี้

สรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนวนิยายเรื่อง "อุคมการบนเส้นขนาน"

๑. เป็นหนังสือที่มีคุณค่ามากในด้านสะท้อนให้เห็นภาพสังคมไทยหลายแง่มุม

๒. คุณค่าทางด้านความรู้ต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

๓. คุณค่าทางด้านภาษา และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินอยู่ในระดับน้อย

๔. คุณค่าทางด้านศิลปะการประพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

๕. ความคิดเห็นของผู้แต่งที่มีต่อลักษณะนิสัยของคนไทยที่รวบรวมมา ๓๐

ประการ นักเรียนเห็นด้วยกับผู้แต่ง ๑๑ ประการ และมีอีก ๑๙ ประการ ที่นักเรียนไม่เห็นใจว่าคนไทยส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยเช่นนั้น

๖. ข้อคิดที่เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องนี้ ก็คือ นักเรียนเห็นว่าเนื้อเรื่องไม่สนุก การดำเนินเรื่องไม่ชวนให้ติดตาม ส่วนข้อคิดที่นักเรียนเห็นตรงกันคือ เป็นเรื่องที่สะท้อนถึงลักษณะนิสัยของคนไทยหลายแง่มุม

สรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนวนิยายเรื่อง "กองทัพธรรม"

๑. เป็นหนังสือที่มีคุณค่ามากในด้านให้ความรู้ทางขนบธรรมเนียมประเพณี ความรู้ทางภูมิศาสตร์อินเดีย หลักคำสอนในทางพุทธศาสนา และส่งเสริมศีลธรรมจรรยาแก่ผู้อ่าน

๒. คุณค่าทางด้านความเพลิดเพลินในการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง

๓. คุณค่าในด้านการประพันธ์ กลวิธีการดำเนินเรื่อง ฯลฯ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ความสามารถในการบรรยาย และการพรรณนาอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมาก

๔. คุณค่าที่เด่นที่สุดของนวนิยายเรื่องนี้ คือ ให้ความรู้ในเรื่องหลักธรรม คำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของคนหลายระดับชั้น หลายอาชีพ

๕. นักเรียนมีความเห็นตรงกันส่วนใหญ่ว่า นวนิยายเล่มนี้มีขนาดความยาวเกินไป

สรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อนวนิยายเรื่อง "ทุ่งมหाराช"

๑. เป็นหนังสือที่มีคุณค่ามากในด้านคติในการดำเนินชีวิต ช่วยให้เห็นความผันแปรไม่แน่นอนของชีวิต และสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมชนบทได้อย่างชัดเจน

๒. คุณค่าในด้านความรู้ทางด้านภาษา ขนบธรรมเนียม ประวัติศาสตร์ และคุณค่าทางด้านความสนุกสนานเพลิดเพลินอยู่ในระดับปานกลาง

๓. ในด้านกลวิธีการแต่ง นักเรียนเห็นว่าผู้แต่งมีความสามารถมากในการบรรยายฉากได้ชัดเจน และบรรยายลักษณะนิสัยตัวละครได้สมจริง

๔. ส่วนความสามารถในการดำเนินเรื่องให้ทันอกทันใจผู้อ่าน การใช้ภาษา และการสร้างความตื่นเต้นเร้าใจผู้อ่านอยู่ในระดับปานกลาง

๕. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าผู้แต่งสร้างบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของตัวละครได้สมบทบาทในเนื้อเรื่อง และสามารถบรรยายฉากจนเกิดความประทับใจ

๖. เรื่องชู้สาวที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ นักเรียนร้อยละ ๕๖.๐๐ คิดว่าอาจจะไม่มีอิทธิพลในทางศีลธรรมจรรยาแก่ผู้อ่าน และนักเรียนร้อยละ ๓๖.๐๐ คิดว่าจะไม่มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน

๗. ข้อคิดเห็นที่เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องนี้ คือ นักเรียนเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาในทางชู้สาว ไม่เหมาะให้นักเรียนอ่าน ส่วนข้อคิดที่เห็นตรงกันก็คือ ทำให้เห็นลักษณะของผู้นำในสังคม และเห็นความผันแปรไม่แน่นอนของชีวิต

อภิปรายผล

อภิปรายผลจากการวิเคราะห์หนังสือ

๑. นวนิยายทั้ง ๓ เรื่องนี้ เป็นนวนิยายต่างประเภทกัน คือ มีทั้งประเภทพาฝัน ประเภทเลียนแบบชีวิตจริง และประเภทอุดมคติ การที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจัดหนังสือนวนิยายต่างประเภทกันให้นักเรียนอ่าน นับเป็นข้อดีประการหนึ่ง คือ นักเรียนจะได้เลือกอ่านได้ตามความสนใจ ส่วนคุณค่าด้านอื่น ๆ ของหนังสือทั้ง ๓ เล่มนี้ ย่อมแตกต่างกันตามขอบเขตของโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง กลวิธีการแต่ง ตลอดจนความสามารถทางการใช้ภาษาของผู้แต่งแต่ละคน
๒. การที่นวนิยายทั้ง ๓ เรื่อง เป็นนวนิยายต่างประเภทกัน การพิจารณาวิเคราะห์จึงควรใช้แนวการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ครูผู้แนะนำการอ่านหนังสือนอกเวลา ควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจหลักการพิจารณานวนิยายทั้ง ๓ เรื่องนี้ ให้แตกต่างกันโดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ที่เจตนาจะเสนอนวนิยายประเภทนั้น ๆ
๓. การที่จะพิจารณาคัดสินว่านวนิยายเรื่องใดมีคุณค่ามากกว่ากัน เป็นการตัดสินที่ยาก เนื่องจากเป็นนวนิยายที่แตกต่างกันทั้งประเภท เนื้อหาสาระ และจุดมุ่งหมายในการเขียน
๔. นวนิยายเรื่อง "ทุ่งมหาราช" เป็นนวนิยายที่มีคุณค่ามากในทางให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่พอที่จะเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกปรารถนาของตัวละคร เพราะผู้แต่งเน้นที่อารมณ์ และความปรารถนาอย่างปดุงชนของตัวละคร
๕. นวนิยายเรื่อง "อุ้มการบนเส้นขนาน" มีคุณค่ามากในทางให้ผู้อ่านได้รู้จักสำรวจตัวเอง และบุคคลรอบข้างอย่างพินิจพิจารณา นวนิยายเรื่องนี้ถ้าผู้เขียนเขียนอย่างเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียง ปราศจากอารมณ์ มีเหตุผล มีชีวิตจิตใจ จะทำให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น
๖. นวนิยายเรื่อง "กองทัพธรรม" มีคุณค่ามากในด้านให้หลักธรรมคำสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต คุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้อยู่ที่มีวิธีสอนอย่างมี

เหตุผล มีเรื่องเล่า มีอุปมาอุปไมยประกอบอย่างเห็นจริง เป็นคำสอนที่ใช้ภาษา
ไพเราะสละสลวย ประณีต ชวนอ่าน

อภิปรายผลจากแบบสอบถาม

๑. จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรวี
นักเรียนอ่านหนังสือประเภทสารคดีเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา รองลงมาคือ ประเภท
เรื่องสั้น และนวนิยาย ตามลำดับ ส่วนนักเรียนเห็นว่าควรวีให้อ่านหนังสือประเภท
เรื่องสั้นเป็นหนังสือนอกเวลา รองลงมาคือ สารคดี และนวนิยาย ที่เป็นเช่นนี้อาจ
เป็นเพราะครุคำนึงถึงการอ่านเพื่อความรูมากกว่าการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
ส่วนที่ขอมให้อ่านเรื่องสั้นมากกว่านวนิยาย อาจเป็นเพราะหนังสือประเภทเรื่องสั้นมี
หลักการวิเคราะห์ง่าย โครงเรื่องไม่สลับซับซ้อน มีตัวละครน้อย มีแนวคิดประการ
เดียว และไม่คงใช้เวลาอ่านมาก ส่วนที่นักเรียนชอบอ่านเรื่องสั้น อาจเป็นเพราะ
เป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง และเรื่องสั้นเป็นหนังสือที่ผู้แต่งดำเนินเรื่องรวดเร็ว
ทันอกทันใจผู้อ่านมากกว่านวนิยาย และใช้เวลาอ่านไคภายในเวลาอันสั้น ๆ

๒. ครูส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๓๓.๓๓ ได้เลือกนวนิยายเรื่อง "ทุ่งมหาราช"
ว่าเป็นหนังสือที่ควรอ่านมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครุพิจารณาจากข้อเสียง
ความสามารถ ตลอดจนประวัติการประพันธ์ที่ดีเด่นของผู้แต่งคือ "เรียบเอง" เป็น
ส่วนสำคัญ

๓. ปัญหาที่ครูพบมากที่สุดในการให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลา คือ นัก
เรียนไม่มีหนังสืออ่าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนไม่ยอมซื้อหนังสือเอง
ทำให้หนังสือในห้องสมุดไม่พอแก่ความต้องการ หรืออาจเป็นเพราะนักเรียนเลือกอ่าน
นวนิยายเรื่องเดียวกันมาก ไม่ไคกระจายความสนใจในการอ่าน จึงทำให้หนังสือ
ไม่พอกับจำนวนนักเรียน

๔. จากการจำแนกคุณค่าของนวนิยายทั้ง ๓ เรื่อง ให้นักเรียนพิจารณา
ประเมินค่า จะพบว่านักเรียนที่เห็นว่าคุณค่าของนวนิยายเรื่อง "อุกมการบนเส้น
ขนาน" มีคุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ย "มาก" มี ๑ ประการ คุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับ
"ปานกลาง" ๑๕ ประการ คุณค่าเฉลี่ยระดับ "น้อย" ๒ ประการ

นวนิยายเรื่อง "กองทัพธรรม" มีคุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับ "มาก" ๗
 ประการ คุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับ "ปานกลาง" ๑๑ ประการ ไม่มีค่าเฉลี่ยระดับ
 "น้อย"

นวนิยายเรื่อง "ทุ่งมหาราช" มีคุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับ "มาก" ๕
 ประการ มีคุณค่าอยู่ในค่าเฉลี่ยระดับ "ปานกลาง" ๑๕ ประการ ไม่มีคุณค่าเฉลี่ย
 ระดับ "น้อย"

ถ้าพิจารณาจากคำตอบของนักเรียนดังกล่าวนี้ จะเห็นว่านักเรียนมีความ
 เห็นว่านวนิยายเรื่อง "กองทัพธรรม" มีคุณค่าอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา
 คือ เรื่อง "ทุ่งมหาราช" และ "อุคมการบนเส้นขนาน" ตามลำดับ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนสนใจหนังสือประเภทที่จะให้ปรัชญา
 คติธรรม และหลักในการดำเนินชีวิตมากกว่าหนังสือที่มีคุณค่าทางคำอื่น ซึ่งก็ตรงกับ
 คำตอบของนักเรียนที่ว่า สิ่งที่นักเรียนสนใจมากที่สุดในการอ่านก็คือ คติธรรมคำสอน
 และแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจจัดว่าเป็นความต้องการในการอ่านของเด็ก
 วัยรุ่นควยก็ได้

ส่วนที่นักเรียนเห็นว่าเรื่อง "กองทัพธรรม" ยาวเกินไปนั้น อาจเนื่องมา
 จากการพิมพ์ของสำนักพิมพ์บางแห่ง ใช้วิธีการพิมพ์ที่จะทำให้ขนาดยาวถึง ๒ เล่มจบ
 เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า โดยใช้เส้นตัวอักษรหนา และเว้นช่องว่างระหว่าง
 บรรทัดไว้มาก แต่ก็มีสำนักพิมพ์บางแห่งจัดพิมพ์รวมเล่มเดียวกันทั้ง ๓ ภาค ความ
 ยาวประมาณ ๔๑๖ หน้า ซึ่งก็จะเห็นว่าขนาดความยาวของนวนิยายเรื่องนี้ ก็เท่ากับ
 เรื่องอื่น ๆ ที่ใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์หนังสือนวนิยาย และการวิจัยแบบสอบถาม ทำให้ได้
 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่ควรจะกล่าวเสนอไว้ในที่นี้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในเรื่องการเรียนการสอน

๑. ในการอ่านหนังสือนวนิยายในปัจจุบันนี้ ยังมีผู้สงสัยกันอยู่เสมอว่า

นวนิยายจะเป็นการประพันธ์ที่มีมาตรฐานสูงทัดเทียมกับการประพันธ์แบบอื่นหรือไม่
 ทั้งนี้เพราะนวนิยายเป็นแบบการประพันธ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้แต่งแสดงความสามารถ
 ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และความรู้สึกได้อย่างกว้างขวาง นวนิยายจึงมีคุณ
 ภาพแตกต่างกันอยู่มาก ทั้งนี้ก่อนที่จะให้นักเรียนอ่าน ครูควรจะได้มีโอกาสชี้แจง
 ให้นักเรียนเข้าใจว่าคุณค่าของนวนิยายมีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับความสามารถของ
 ผู้แต่งแต่ละคน

๒. ครูควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการให้นักเรียนอ่านหนังสือประเภท
 นวนิยายว่าเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงมากกว่าที่จะมุ่งในทางการศึกษาค้นคว้าทาง
 วิชาการ ทั้งนี้เพื่อจะได้ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในหมู่ผู้เรียน แต่ครูก็ควรจะได้
 แจงให้นักเรียนทราบว่า ถึงแม้นวนิยายจะไม่ใช่นิพนธ์ที่แสดงความรู้อย่างค่าวิชา
 ภาร และไม่ใช่หนังสือสอนศีลธรรม แต่นวนิยายที่ดี ผู้แต่งจะแทรกความรู้ ความ
 คิดไว้ในเรื่องที่เขียน ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ทางด้านความรู้ควบคู่ไปกับความ
 เพลิดเพลินด้วย

๓. ครูควรให้เสรีภาพในการเลือกหนังสือนวนิยายอ่านตามชอบ เขตที่
 นักเรียนจะมีสิทธิเลือกได้ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกอ่านตามความสนใจ

๔. ในการแนะนำการอ่านและพิจารณาหนังสือนวนิยาย ครูควรให้
 นักเรียนรู้จักรูปแบบ องค์ประกอบ และประเภทของนวนิยาย และใช้หลักการ
 พิจารณาให้ตรงตามประเภทของนวนิยายนั้น ๆ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้นักเรียน
 ศึกษาประวัติผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง ให้รู้จักสังเกตว่าผลงานของผู้แต่งมีส่วน
 เกี่ยวข้องกับประวัติของผู้แต่งหรือไม่ อย่างไรบ้าง ผู้แต่งมีน้ำเสียง (Tone) ใน
 การแต่งอย่างไร และในความบันเทิงนั้น มีแก่นสารอันเป็นสาระแฝงซ่อนเร้นอยู่ตอน
 ไ่อย่างไร ฯลฯ

๕. ในการสอนอ่านหนังสือนวนิยาย ครูควรให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดง
 ความคิดเห็นอย่างเสรี โดยใช้ภาษาที่สุภาพ เป็นกลาง ใช้วิจารณ์อย่างมีเหตุ
 ผลไม่ใช่อารมณ์

๖. จากการวิจัยแบบสอบถามพบว่า ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการสอน

ประการหนึ่งคือ นักเรียนขาดความคิดเห็นในการวิพากษ์วิจารณ์ วิธีแก้ปัญหาควรฝึกการวิจารณ์ง่าย ๆ โดยการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบแบบอภิปรายเป็นข้อ ๆ คำถามที่ครุคิดขึ้นอาจเป็นคำถามที่กว้าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือนั้น หรือเป็นคำถามเฉพาะเกี่ยวกับองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือก็ได้ ตามความเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ และเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน

๗. ในการสอนอ่านหนังสือนอกเวลา นอกจากครูจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ และใช้วิธีสอนที่จะช่วยส่งเสริมรสนิยมที่ดีในการอ่านแล้ว ควรจะหาทางส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านขึ้นด้วย โดยครูจะต้องเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม เลือกหนังสือที่อยู่ในความสนใจ ความต้องการของเด็ก เพื่อไม่ให้เด็กเบื่อหน่ายและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านนวนิยาย

๘. จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนบางคนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อหนังสือประเภทนวนิยาย เห็นว่าเป็นหนังสืออมเมาไรสาระ ทัศนคตินี้ครูจะต้องรีบแก้ไขให้นักเรียนมองเห็นคุณค่า และความสำคัญของนวนิยาย และให้รู้วิธีอ่านที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง

๙. ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหนังสือ เช่น จัดให้มีการทำปฏิทัศน์หนังสือที่อ่านในห้องเรียน จัดนิทรรศการหนังสือใหม่ประจำปี จัดนิทรรศการหนังสือที่ได้รับรางวัล หรือได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่า ฯลฯ

✓ ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเลือกหนังสืออ่านนอกเวลา

๑. ควรพิจารณาเลือกหนังสือที่อยู่ในความสนใจ ความต้องการของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการวิจัยที่มีผู้สำรวจวิจัย และเสนอผลการวิจัยไว้ เช่น ผลการวิจัยของ อรุณรัสมิ์ บุญปลัดมภ์^๑ นวนิยายที่มีคุณค่าต่อนักเรียนระดับ ป.๖ศ. คือ

^๑อรุณรัสมิ์ บุญปลัดมภ์, คุณค่านวนิยายที่มีต่อการศึกษานักเรียนในระดับ ป.๖ศ. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า ๓๕.

นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโบราณคดี ชีวิตท่องเที่ยว อิงประวัติศาสตร์ และศาสนา ตามลำดับ ส่วนการวิจัยของ บุปผา ทวีสุข^๒ พบว่านักเรียนระดับ ม.ศ. ๓ ชอบอ่านนวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ประเภทลึกลับ ผจญภัย อิงประวัติศาสตร์ เรื่องสะท้อนสังคม เรื่องเกี่ยวกับผี การเมือง อิงศาสนา ตามลำดับ

จากการวิจัยทั้งสองครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าความสนใจของคนต่างวัยกัน มีจุดหมายในชีวิตต่างกัน จะสนใจหนังสือแตกต่างกัน

นอกจากนี้ จีรี เปลี่ยนสมัย^๓ ได้ศึกษานวนิยายที่เหมาะสมจะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบในระดับมัธยมศึกษา ในทัศนะของครูภาษาไทย ผลปรากฏว่าในจำนวนนวนิยายที่ให้เลือก มีนวนิยายที่ครูเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ถึงเหมาะสมมากเป็นจำนวน ๑๕๕ เรื่อง และมีนวนิยายอยู่ ๑๐ เรื่อง ที่มีผู้นิยมอ่านมาก คือ สี่แผ่นดิน เขาช็อกกานต์ คำของคน คุกรวม เรือมนุษย์ ไผ่แดง ละครแห่งชีวิต ผู้ตีผู้ชนะสิบทิศ และจดหมายจากเมืองไทย

๒. จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนครั้งนี้พบว่า สิ่งที่นักเรียนสนใจเป็นพิเศษในการอ่านนวนิยาย คือ คติธรรมคำสอน และแนวทางในการดำเนินชีวิต รองลงมาคือ เนื้อเรื่อง ส่วนนวนิหาร ถ้อยคำโต้ตอบของตัวละครตามลำดับ ในการเลือกนวนิยายให้นักเรียนอ่าน ควรเลือกหนังสือที่จะสนองความสนใจ ความต้องการของนักเรียนด้วย

^๒บุปผา ทวีสุข, ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๓ (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๖), หน้า ๖๘.

^๓จีรี เปลี่ยนสมัย, นวนิยายที่เหมาะสมในการใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษาในทัศนะของครูภาษาไทย (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘), หน้า ๘๗.

๓. ควรเสนอรายชื่อหนังสือที่เหมาะสมให้นักเรียนอ่านเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาไว้หลาย ๆ เล่ม เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกอ่านได้มากขึ้น และเพื่อแก้ปัญหาจำนวนหนังสือในห้องสมุดไม่พอแก่ความต้องการของนักเรียน